

Salokääpä

Skorpticka

Dichomitus squalens

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Salokääpä on yksivuotinen, tanakka ja juustomaisen kova kääpä. Sen lakki on pienikokoinen ja leveätyvinen. Kuivana salokääpä on hyvin kova. Yläpinta on sileä, aluksi valkoinen ja myöhemmin vaaleanruskeavöinen tai epätasaisesti ruosteenruskea. Pillipinta on valkoinen, ja pillit ovat säännöllisen pyöreät ja ahtaat. Pillejä on 4–5 millimetrillä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Salokääpä kasvaa useimmiten männyllä, joskus myös kuusella. Tyypilliset kasvupaikat ovat 10–20 vuotta vanhoja myrskytuho- tai paloalueita mäntykankailla. Itiömät kasvavat melko tuoreessa kelossa ja häviävät kun rungot alkavat pehmetä ja sammaloitua. Toisinaan salokääpä saattaa kasvaa myös vanhassa metsässä kaatuneella kuusella. Salokäävän esiintymät keskittyvät Pohjois-Suomeen, mutta lajia on tavattu lähes koko maassa.

Nykytila ja uhkatekijät

Salokääpä on harvinaistunut metsäpalojen vähennyttyä. Noin puolet tunnetuista kasvupaikoista sijaitsee suojelualueilla.

Hoitosuosituks

Salokäävän esiintymispaikalla ja sen lähiympäristössä tulisi huolehtia tuoreiden maapuiden jatkumosta, ja kaatuneet puut tulisi jättää paikoilleen. Harvennushakkuut eivät ilmeisesti vaikuta salokäävän esiintymiseen. Paahteisten paikkojen lajina se saattaa hyötyä jopa avohakkuista, kunhan lahotettavaa maapuuta jätetään metsään. Salokääpä hyötyisi kasvupaikoilla tehtävistä hallituista kulutuksista. Luonnonhoidolisten kulutusten toteuttamiseen on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

- Kotiranta, H., Saarenoksa, R. & Kytövuori, I. 2009. Suomen kääväkkäiden ekologia, levinneisyys ja uhanalaisuus. – Norrlinia 19: 1–233.
- Kotiranta, K. & Niemelä, T. 1996. Uhanalaiset käävät Suomessa. 2. uudistettu painos. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Ympäristöopas 10. 184 s.
- Niemelä, T. 2005. Käävät, puiden sienet. Luonnontieteellinen keskusmuuseumi, Kasvimuseo, Helsinki. 319 s.

Kuva: Jarkko Santaharju